

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze bakalářské práce

**Politické aspekty územní samosprávy - stranický
systém**

Obce Vochov

Sylva Hyšková

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Práce je zaměřena na politické aspekty územní samosprávy. V první, teoretické části je popisována problematika obecných stranických systémů, které jsou aplikovány převážně na území evropské unie. Zaměřuje se na základní typy stranických systémů dle studie italského politologa G. Sartoriho. Dále jsou zde zmíněny lokální politické i nepolitické systémy. V další kapitole je představena obec Vochoň po stránce historické, demografické, sociální i kulturní.

Druhá část je zaměřena podrobně na lokální politický systém obce, její volební výsledky od roku 2000 do roku 2014 a důvody volební účasti obyvatelstva.

V závěrečné části studie jsou podrobně popisována a hodnocena jednotlivá volební období od roku 2000 do roku 2014 z hlediska volebních subjektů a jednotlivých kandidátů. Jsou zde rozebrány rozdíly mezi jednotlivými volebními obdobími, důvody kandidujících subjektů a jejich vize v případě zvolení do zastupitelstva obce. Zároveň je zde zhodnocena perspektiva místního volebního systému a kandidujících stran.

Klíčová slova: lokální demokracie, obec, politická strana, systém politických stran, územní samospráva, Vochoň, volby, volební výsledky, zastupitelstvo obce

Cíl práce

Cílem práce je ověření uplatnitelnosti stávající teorie stranických systémů při výzkumu nejmenších obcí v České republice. Dílčím cílem je deskripce stranického systému obce Vochoň, a to zejména v kontextu faktorů, které stojí v pozadí jeho formování.

Metodika

Práce je pojata jako případová studie. Objektem výzkumu je zvolena obec Vochoň. Jedná o záměrný výběr. Obec je vybrána s ohledem na její velikost danou počtem obyvatel a formátem místního stranického systému. Práce je vytvořena na základě studia získaných dat a údajů z dokumentů jako například zápisů z jednání zastupitelstva obce, volebních programů kandidujících stran, historických kronik obce Vochoň, apod. Další technikou sběru dat užitou v bakalářské práci jsou rozhovory s představiteli místní samosprávy. K vytvoření práce jsou rovněž použita data získaná prostřednictvím Českého statistického úřadu, zejména data volební.

Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo analyzovat stranický systém obce Vochoň za účelem identifikace faktorů, které ovlivňují stranický systém na místní úrovni. Dílčími cíli byla charakteristika demografické a socioekonomické situace v obci, vývoj a porovnání komunálních voleb v letech 2000, 2002, 2006, 2010 a 2014. Cílem také bylo definovat vztahy mezi jednotlivými politickými subjekty a využití této analýzy na další obce stejné velikosti.

Obec Vochoň se nachází v Plzeňském kraji, v okrese Plzeň-sever a dle Petra Jüptnera je zařazena do kategorie nejmenších obcí. Z demografického hlediska má na vývoj počtu obyvatel vliv především její blízkost statutárního města Plzně, odkud se stěhuje do obce Vochoň nejvíce obyvatel. Na základě výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 vyplývá, že je v obci nejvíce obyvatel ve věkové kategorii patnáct až šedesát čtyři let.

Počet dětí a obyvatel v důchodovém věku je téměř stejný. Nicméně v obci přibývají díky nové výstavbě mladí lidé do třiceti pěti let, kteří již mají rodinu, nebo je zde velká pravděpodobnost, že rodinu založí. V obci je nejvíce občanů, z pohledu vzdělanostní struktury, se středním vzděláním bez maturity.

Ekonomicky aktivních obyvatel je v obci více než polovina. Míra nezaměstnanosti v obci na konci roku 2014 činila 4,3 %, což je téměř o polovinu méně než míra nezaměstnanosti na národní úrovni.

Nárůst obyvatel klade značné nároky na občanskou vybavenost a infrastrukturu obce. Dle slov starosty obce je prioritní akcí vybudování oddílné splaškové kanalizace v obci a následně nových komunikací a chodníků. Akutním problémem se stává nedostatek míst v místní mateřské škole. Současná kapacita mateřské školy je dvacet osm dětí, což je vzhledem k nárůstu obyvatel velice málo. Hlavním problémem jsou v takto malé obci především finance, které by pokryly všechny tyto potřeby. Obec se snaží využívat dostupných dotačních titulů, ať už z programů Plzeňského kraje, z ROP Jihozápad a ministerstev.

Z analýzy jednotlivých výsledků voleb od roku 2000 do roku 2014 vyplývá, že stranickému systému zde vládnou občanské spolky a sdružení. Na kandidátních listinách se často objevují stejná jména, ale postupem doby tito kandidáti nekandidují samostatně, ale zakládají sdružení nezávislých kandidátů či spolky. U občanů mají důvěru hlavně ti kandidáti, kteří už pro obec něco vybudovali. Politická participace je patrná především z volební účasti obyvatel, která je vysoce nad celorepublikovým průměrem. Můžeme tedy říci, že větší zájem o dění v obci je na lokální úrovni oproti celorepublikovému měřítku.

V roce 2002 kandidovala v obci zatím naposledy politická strana a to KSČM v počtu dvou kandidátů. Ostatní kandidáti kandidovali jako nezávislí, každý sám za sebe. V tomto volebním roce se volilo devět zastupitelů do zastupitelstva obce, na kandidátní listině bylo deset samostatně kandidujících a dva výše uvedení kandidáti za KSČM.

V roce 2006 již žádná politická strana nepředložila kandidátní listinu a všichni kandidáti kandidovali jednotlivě, jako nezávislí, každý sám za sebe. Opět, stejně jako v roce 2002 se volilo devět zastupitelů do obecní samosprávy, kandidátů však oproti předchozím volbám bylo osmnáct.

Rok 2010 byl pro občany obce poměrně zlomovým, v tomto roce kandidovalo poprvé v historii obce Sdružení nezávislých kandidátů v počtu devíti členů. Mimo toto sdružení kandidovalo do zastupitelstva obce ještě osm nezávislých kandidátů, kteří kandidovali každý samostatně. Opět nedošlo oproti předchozím volebním obdobím ke změně a volilo se devět zastupitelů. Sdružení nezávislých kandidátů se v tomto volebním období stalo vítězem voleb s počtem pěti mandátů.

Rok 2014 byl významným v tom smyslu, že se na kandidátní listině neobjevil ani jeden samostatně kandidující kandidát. V tomto roce kandidovaly pouze čtyři spolky nezávislých kandidátů. Všechny kandidátní listiny kromě jednoho měli zcela naplněné kandidátní listiny. Volilo se stejně jako v předchozích letech devět členů obecního zastupitelstva.

Obec Vochov, v žádném zde prezentovaném období, ani v historii nezaznamenala problém s naplněním kandidátních listin. V obci Vochov je pluralitní systém. Index plurality je větší než jedna. Počet kandidátů přesahuje počet volených zastupitelů a to několikanásobně.

Na základě provedené analýzy jsou zde v současné době dominantní spolky nezávislých kandidátů. Mezi uvedenými spolky nejsou uzavírány koaliční smlouvy, nicméně zastupitelé se shodují v podstatných otázkách týkajících se obce.

Obec Vochov odpovídá Jüptnerově teorii o nejmenších obcích (Jüptner, 2004). Jsou zde zcela prosazovány spolky nezávislých kandidátů, v historii jednotliví nezávislí kandidáti. Z výsledků voleb také zřetelně vyplývá, že v zastupitelstvu je tzv. "jádro", které je odrazem osobních vztahů v zastupitelstvu. V období před volbami je také vidět soutěživost jednotlivých spolků mezi sebou.

Z výsledků a analýz této práce vyplývá, že obec Vochov nelze brát jako obec, která by mohla být zařazena do Sartoriho klasifikace politických stran. Závěrem by se dalo říci, že výsledky a výzkumy uvedené v této práci nelze využít na další obce z důvodu výše uvedených specifik. Otázkou je, zda na základě výše uvedených skutečností lze ještě v takto malé obci hovořit o politickém systému.

Seznam použitých zdrojů:

Literární zdroje:

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika, Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing a.s., 2009, 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4

BUBENÍČEK, Václav. Aplikace indexu plurality na lokální politické úrovni. In *Sborník prací z mezinárodní vědecké konference Agrární perspektivy XVIII. Strategie pro budoucnost*. Praha: PEF ČZU v Praze, 2009. ISBN 978-213-1965-3.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing a.s., 2010, 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, LUHANOVÁ, Marta. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. 1. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006, 162 s. ISBN 80-213-1157-6.

ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. Praha: Alfa nakladatelství, 2008, 165 s. ISBN 978-808-7197-004.

ČMEJREK, Jaroslav. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. 1. vydání, Praha: Alfa nakladatelství, 2009, 133 s. Asic. ISBN 978-80-87168-10-3.

ČMEJREK, Jaroslav, KUBÁLEK, Michal, PÁTEK, Zdeněk, DOSTÁL Pavel. *Moderní společnost a problémy politiky*, 3. vydání, Praha: Česká zemědělská univerzita, 2007, 304 s. ISBN 978-80-213-0841-1

HLOUŠEK, V., CHYTILEK, R., KOPEČEK, L., STRMISKA M. *Politické strany moderní Evropy*, Praha: Portál 2005, 530 s. ISBN 80-7367-038-0.

JÜPTNER, Petr. *Komunální politika a politické modely. Politologická revue č. 2*, 2004, 80-101 s. ISSN 1211-0353.

JÜPTNER, Petr. *Konfrontace teorie a koalic s lokální politikou. In: Koalice a koaliční vztahy*. 1. vydání Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, 109-118 s. ISBN 80-7380-004-7.

NOVÁK, Miroslav, LEBEDA, Tomáš a kolektiv, *Volební a stranické systémy ČR v mezinárodním srovnání*, 1. vydání, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, 485 s. ISBN 80-86473-88-0.

SARTORI, Giovanni, *Strany a stranické systémy, schéma pro analýzu*, 1. vydání, dotisk, Brno – Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005, 467 s. ISBN 80-7325-062-4.

RYŠAVÝ, Dan, ŠARADÍN, Pavel, *Zatupitelé českých měst a obcí – v evropské perspektivě*, 1. celosvětové vydání, Praha: Slon, 2012, 191 s. ISBN 978-80-7419-042-1

ŘÍCHOVÁ, Blanka, *Úvod do současné politologie: Srovnávací analýza demokratických politických systémů*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 207s. ISBN 80-7178-628-4.

VALEŠ, Lukáš a kol., *Politologické aspekty veřejné správy*, 1. vydání Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, 246s. ISBN 80-7380-010-1